

**EKONOMISTYRNINGSVERKETS CIRKULÄRSERIE
ÖVER FÖRESKRIFTER OCH ALLMÄNNA RÅD****ESV Cirkulär: 1998:1
Beslutsdatum: 1998-09-16
ESV Dnr: 32-26/98**

Bemyndigande: Ekonomistyrningsverket (ESV) föreskriver följande med stöd av 21 § donationsförordningen (1998:140, ändrad 1998:446).

Ikraftträdande: Dessa bestämmelser träder i kraft den 1 november 1998.

**EKONOMISTYRNINGSVERKETS FÖRESKRIFTER OCH
ALLMÄNNA RÅD TILL DONATIONSFÖRORDNINGEN
(1998:140)****2 §*****FÖRESKRIFTER***

Ett donationsförordnande används för att beteckna såväl donators viljeförklaring som den handling där denna förklaring är intagen. Handlingen skall vara skriftlig och undertecknad av donator, som kan utgöras av en fysisk eller juridisk person, eller kunna verifieras på annat sätt. En fysisk person kan även avge en viljeförklaring genom ett testamentariskt förordnande.

ALLMÄNNA RÅD

Med en donation avses varje benefik överlåtelse oavsett värde. Ett bidrag är att betrakta som en donation om det uppfyller förordningens krav för en sådan. Begreppet donator används genomgående för såväl bidragsgivare som testator.

En donation som får förbrukas i myndighetens verksamhet redovisas som en bidragsintäkt.

I de fall då donatorn föreskrivit att kapitalet inte skall förbrukas utan endast avkastningen blir i normalfallet donationen att betrakta som en stiftelse, eftersom det så kallade varaktighetskriteriet i stiftelselagen (1994:1220) då är uppfyllt. I speciella fall kan det dock förekomma att myndigheten erhåller en donation som inte skall bilda en stiftelse, trots förbehåll om att endast kapitalets avkastning får förbrukas, i dessa fall redovisas den mottagna donationen i myndighetens balansräkning som donationskapital.

Att en donator önskar erhålla rapporter och dylikt avseende hur donationens ändamål uppfyllts m.m. behöver i sig inte innebära att krav på en motprestation eller en särskild förmånsställning föreligger. Däremot kan en motprestation eller särskild förmånsställning föreligga om villkor knutits till gåvan som innebär att givaren har ensamrätt till ett resultat, även en tidsbegränsad sådan. Det kan i sådant fall vara fråga om avgift eller annan ersättning för en motprestation.

3 §

ALLMÄNNA RÅD

Europeiska unionen, Förenta nationerna och Nordiska ministerrådet utgör exempel på mellanstatliga organisationer till vilka Sverige är anslutet.

4 §

FÖRESKRIFTER

En donation skall anses mottagen av myndigheten när egendomen frivilligt avskilts och överlämnats av donatorn, dvs. gåvan skall vara fullbordad. Myndigheten skall därefter ha förfoganderätt till donationen och därmed följande rättigheter och skyldigheter.

Om en ändamålsbestämmelse saknas eller om den är allmänt hållen skall donationen användas inom ramen för myndighetens verksamhet.

ALLMÄNNA RÅD

Den bestämning av myndighetens verksamhet och uppgifter som framgår av instruktion, regleringsbrev eller annat regeringsbeslut är avgörande vid en bedömning av om en donation skall accepteras eller ej.

5 §

FÖRESKRIFTER

Med medel från statsbudgeten skall här avses anslag som tilldelats myndigheten, lån eller andra krediter i Riksgäldskontoret samt medel från statsbudgeten som erhålls från en annan statlig myndighet.

Egendom som är belånad till ett belopp som överstiger beräknad försäljningsintäkt efter täckande av samtliga kostnader fram till och med försäljningstillfället, är inte att betrakta som en donation som får tas emot.

ALLMÄNNA RÅD

Av bestämmelserna i lagen (1988:1387) om statens upplåning följer att statliga myndigheter inte får ta upp lån eller ta över ansvaret för lån i andra institut än Riksgäldskontoret. Efter regeringens bestämmande kan dock ett affärsverk erhålla denna möjlighet.

Medel från statsbudgeten som myndigheten disponerar kan endast användas inom de ramar som regeringen angivit samt i den utsträckning som det inte minskar myndighetens möjligheter att uppnå de mål som regeringen angett för myndighetens olika verksamheter. Om myndigheten bedömer att den t.ex. utan ytterligare anslag kan klara kostnader för drift och underhåll av donerade kulturföremål eller utrustning kan den i princip ta emot donationen.

Donationsmedel får tas i anspråk för samfinansiering av projekt eller liknande verksamhet inom ramen för myndighetens verksamhetsområde om ändamålet med donationen inte hindrar detta. Myndigheten bör fatta ett särskilt beslut om samfinansiering senast i samband med mottagandet. Av beslutet bör framgå finansieringsgrad för varje finansiär samt rättigheter och skyldigheter avseende aktuellt projekt/motsvarande.

Genomförandet av verksamhet som bara delvis finansieras med en eller flera donationer får inte medföra att befintliga resurser - anslag, lån, krediter, bidrag från andra myndigheter etc. - blir otillräckliga för att genomföra ordinarie verksamhet med den volym och kvalitet som avsetts. Som ett led i myndighetens ekonomistyrning bör regler fastställas för när en donation skall täcka samtliga kostnader för ifrågavarande verksamhet.

6 §

FÖRESKRIFTER

Regeringsbeslut skall föreligga innan myndigheten tar emot en donation som omfattas av paragrafen.

Avser myndigheten att avyttra mottagen egendom skall donationen finansiera kostnaderna för förvaltningen av egendomen fram till och med försäljningstillfället.

ALLMÄNNA RÅD

En mottagen fastighet som inte är avsedd att stadigvarande brukas eller innehas utgör en omsättningstillgång enligt 15 § bokföringsförordningen (1979:1212).

8 §

FÖRESKRIFTER

En av myndigheten mottagen donation får inte föras till en redan befintlig stiftelse om donatorn inte uttryckligen angett att så får ske.

9 §

FÖRESKRIFTER

Om donationen utgörs av kapital som skall placeras i finansiella instrument skall myndigheten fastställa en placeringspolicy som ett led för att uppnå en säker och ändamålsenlig förvaltning samt upprätthålla en tillfredsställande betalningsberedskap och riskspridning. Av policyn skall framgå placeringarnas fördelning på olika tillgångsslag (t.ex. räntebärande placeringar och aktier). Placeringspolicyn skall hållas aktuell.

För myndigheter, som får placera medel på annat sätt än vad som följer av 11 §, gäller dessutom att placeringspolicyn skall innehålla donationsförvaltningens organisation, riktlinjer för värdepappersportföljens sammansättning och eventuella begränsningar. Den skall även reglera vem som ansvarar för och har beslutanderätt vid köp, försäljning och byte samt inom vilka beloppsgränser detta får ske.

Vid köp, försäljning eller byte av finansiella instrument skall myndigheten se till att avräkningsnotor erhålls i original. Oavsett kapitalförvaltare skall avräkningsnotan vara utställd i myndighetens namn. Värdepapperskonton hos Värdepapperscentralen och värdepappersdepåer skall vara registrerade i myndighetens namn.

Finansiella tillgångar som avser donationer får inte belånas eller pantförskrivas.

Myndigheten skall även årligen fastställa och dokumentera det belopp som beräknas svara mot de närmaste två årens behov av likvida medel för ifrågavarande verksamhet samt löpande följa utfallet. Motsvarande medel skall hållas på räntekonto i Riksgäldskontoret.

ALLMÄNNA RÅD

Genom att myndigheten fastställer de närmaste två årens behov av likvida medel, och placerar motsvarande belopp i Riksgäldskontoret, säkerställs myndighetens likviditet samtidigt som risken för förluster vid en påtvingad försäljning minimeras. Att myndigheten skall dokumentera det fastställda beloppet är ett av flera moment i syfte att uppnå en god intern kontroll.

10 §

ALLMÄNNA RÅD

Om de särskilda villkoren i donationsförordnandet inte föreskriver annat skall Riksgäldskontoret och Kammarkollegiet anlitas vid kapitalförvaltning om inte myndigheten har regeringens tillstånd enligt 12 §.

12 §

FÖRESKRIFTER

Vid upphandling av en tjänst hos värdepappersinstitut eller annan kapitalförvaltare skall myndigheten säkerställa en effektiv och sund hantering av myndighetens donationsmedel. Myndigheten skall tillse att upphandlad leverantör, såväl vid upphandlingstillfället som därefter, uppfyller de krav som ställs på ett värdepappersbolag, bankinstitut eller annat bolag som bedriver handel och tillhandahåller tjänster på värdepappersmarknaden och som står under Finansinspektionens tillsyn i Sverige eller motsvarande tillsyn i ett annat land.

ALLMÄNNA RÅD

I fråga om upphandling av leverantör tillämpas lagen (1992:1528) om offentlig upphandling.

13 §

FÖRESKRIFTER

Med ekonomisk avkastning avses i detta sammanhang ränta, utdelning, realisationsvinst och andra inkomster som donationen genererar.

Med myndighetens kostnader avses samtliga direkta och indirekta kostnader hänförliga till förvaltningen m.m. av donationen.

ALLMÄNNA RÅD

Om donationen avser t.ex. utrustning som används i myndighetens verksamhet behöver normalt sett inte någon särskild ersättning tas ut.

14 §

ALLMÄNNA RÅD

Vid ändring av ett villkor som enskild meddelat i donationsförordnande eller liknande handling bör myndigheten först kontakta donatorn om så är möjligt. Därefter prövas ändringen enligt permutationslagen (1972:205). Det räcker således inte att endast kontakta den enskilde donatorn för att en permutation skall kunna genomföras.

15 §

FÖRESKRIFTER

I det fall det inte längre föreligger ett nära samband mellan myndighetens verksamhet och den av myndigheten förvaltade stiftelsen skall myndigheten i egenskap av förvaltare avsäga sig förvaltningsuppdraget eller verka för att stiftelsens ändamål ändras genom permutation, om stiftelseförordnandet så medger.

ALLMÄNNA RÅD

Bestämmelser avseende förvaltning av en stiftelse finns i stiftelselagen. Av den framgår att när en myndighet har åtagit sig att förvalta en stiftelse i enlighet med stiftelseförordnandet sker detta genom s.k. anknuten förvaltning. Det är myndighetschefen, i vissa fall styrelsen, eller den tjänsteman som myndighetschefen eller styrelsen utser, som utövar befogenheter i egenskap av förvaltare av stiftelsen.

16 §

FÖRESKRIFTER

Myndigheten måste ha erhållit beslut om regeringens medgivande innan stiftelsens egendom avskiljs från stiftaren och omhändertas av myndigheten i egenskap av förvaltare.

17 §

FÖRESKRIFTER

Med myndighetens kostnader avses samtliga direkta och indirekta kostnader för förvaltning av stiftelsen, om regeringen inte föreskrivit något annat.

ALLMÄNNA RÅD

Av bestämmelserna i 2 kap. 22 § stiftelselagen framgår att förvaltaren har rätt till skäligt arvode i efterskott för kalenderår, om inte annat föreskrivits i stiftelseförordnandet. Har myndigheten däremot löpande utlägg för en stiftelses räkning, såsom porto, courtageavgifter, hyror och dylikt bör dessa faktureras löpande.

18 §

ALLMÄNNA RÅD

Särredovisningen av kostnader och ersättningar enligt första stycket upprättas om kostnaderna för myndighetens totala egendomsförvaltning avseende donationer överstiger sju basbelopp.

Redovisningen omfattar inte kostnader och ersättningar för myndighetens ändamålsförvaltning och inte heller kostnader som direkt bärs av stiftelserna.

Särredovisning enligt första och andra stycket lämnas lämpligen i resultatredovisningen.

19 §

FÖRESKRIFTER

Av myndighetens ekonomiska redovisning skall framgå hur myndighetens donationsmedel fördelar sig på olika tillgångsslag.

ALLMÄNNA RÅD

De förvaltade donationerna kan anses ha en betydande omfattning om deras sammanlagda bokförda värde, inklusive tillgodohavanden hos Riksgäldskontoret, överstiger tre hundra basbelopp.

Av föreskrifterna till 11 § förordningen (1996:882) om myndigheters årsredovisning m.m. (FÅR) följer att donationsmedel som är placerade i Riksgäldskontoret skall specificeras i en not till balansposten Tillgodohavande hos Riksgäldskontoret.

Redovisning avseende donationernas storlek, valda placeringsformer och avkastning lämnas lämpligen i resultatredovisningen. Det är lämpligt att för finansmarknaden vedertagna mått och jämförelsenormer tillämpas vid analys av årets avkastning.

Av föreskrifterna till 11 § FÅR framgår att erhållna bidrag som periodiseras för att täcka framtida kostnader skall redovisas under balansposten Oförbrukade bidrag och specificeras i not till årsredovisningen. Om myndigheten periodiserar donationer, som enligt förordnandet får förbrukas, särredovisas de i not i förhållande till övriga oförbrukade bidrag.

20 §

ALLMÄNNA RÅD

En donation kan anses ha ett större värde om donationens bokförda värde vid mottagandet överstiger trettio basbelopp. För dessa donationer bör lämnas uppgift avseende donator, belopp och ändamål.

För samtliga förvaltningsåtaganden som gjorts under räkenskapsåret lämnas uppgift avseende stiftelsekapital, stiftare och ändamål.